

Descripció arxivística

Fons del Tribunal de ala Subdelegació de Marina.

Arxiu Municipal de Castelló d'Empúries
arxiu@castello.cat

ÀREA D'IDENTIFICACIÓ

Codi de referència

CAT AMCE 08

Nivell de descripció

Fons

Tipus de fons

Judicial

Títol

Tribunal de la subdelegació de marina

Data(es)

1756-1855

Volum i suport

0,36 metres lineals (3 capsos, 149 unitats documentals compostes), paper.

ÀREA DE CONTEXT

Nom productor

Tribunal de la subdelegació de marina.

Història del productor

A principis del segle XVII van començar els primers intents per implantar una matrícula que regulés tots els membres dels gremis del mar per tal que la marina reial els pogués reclutar en cas que fos necessari. A canvi podien desenvolupar lliurement els oficis del mar (pesca, comerç, etc.). El 31 d'octubre de 1625 Felip IV va expedir una reial cèdula per la qual manava a tots els pobles de la costa que inscrivissin a tothom que exercís oficis marítims, amb distinció dels que fossin pilots, mariners, grumets, mestres d'aixa, etc. No obstant la institució no va tenir una implantació efectiva fins la promulgació d'un decret de 1737 pel qual les persones que no estiguin matriculades no podrien exercir l'ofici. Finalment, el 1 de gener de 1751 es van publicar les ordenances definitives, conegudes com a Títol o tractat addicional de les ordenances generals de l'Armada. Entre d'altres coses, regulava les funcions dels ministres destinats a exercir la jurisdicció de Marina a les

províncies i posar en execució totes les disposicions sobre matrícules. D'aquesta manera es va posar en pràctica tot l'aparell administratiu.

La costa espanyola va quedar dividida en tres províncies: Cadis, El Ferrol i Cartagena. Cadascuna d'aquestes províncies estava dividida en nou províncies més. En el cas de Cartagena, les subdivisions eren Vera, Cartagena, Alacant, València, Tarragona, Barcelona, Mataró, Sant Feliu de Guíxols i Palma de Mallorca.

Al capdavant de cada província hi havia un ministre de marina, que era el funcionari del cos ministerial encarregat de la governació de la gent de mar i de la jurisdicció a les províncies de Marina. Les funcions pròpies del ministre de Marina les exercia el secretari d'estat i de despatx universal de Marina. El ministre de Marina estava a la capital de cada província i a les províncies que per la seva extensió o per altres motius calgués més personal, s'hi assignava un o més subdelegats que estaven subordinats al ministre. A cada capital de província s'hi havia de nomenar un auditor o assessor de marina per tractar qüestions judicials. Els ministres també tenien dos agutzils per les diligències pròpies del jutjat de marina.

La província de Sant Feliu de Guíxols estava subdividida en quinze subdelegacions: Sant Feliu de Guíxols, Vall d'Aro, Calonge, Palamós, Palafrugell, Begur, Pals, Torroella de Montgrí, l'Escala, Sant Pere Pescador, Castelló d'Empúries, Roses, Cadaqués, La Selva de mar i Llançà.

El jutjat de marina tenia la competència d'administrar justícia a totes les persones matriculades i havia d'atendre en primera instància totes les seves causes civils i criminals. També havien de tenir cura dels boscos que subministraven fusta per la construcció naval, la neteja i la seguretat dels ports, molls, fars, etc., l'habilitació d'embarcacions, el control de dotacions de de sortida i d'arribada de viatgers, etc. també havien d'intercedir en les arribades forçoses, en els naufragis i les seves restes, en les captures efectuades en cors, etc.

Història arxivística

La documentació del fons es va generar a les dependències del tribunal de la subdelegació de marina de Castelló d'Empúries, que depenia del tribunal de marina de Sant Feliu, que alhora depenia del Tribunal provincial de Cartagena.

Dades sobre l'ingrés

El fons fou ingressat el mes d'abril de 1987 juntament amb el fons de la Cort del Batlle de Castelló d'Empúries i Siurana d'Empordà, i la documentació històrica de l'Ajuntament de Castelló d'Empúries. Tot aquest conjunt de documents havia estat amagat a l'església de Santa Maria de Castelló d'Empúries des de la Guerra Civil. En el moment en que l'Ajuntament de Castelló d'Empúries obre un servei d'arxiu municipal el mossèn de la parròquia decideix ingressar-hi la documentació.

ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA

Abast i contingut

El fons esdevé molt interessant per a l'estudi de l'activitat marítima del golf de Roses i el cap de Creus des de mitjans del segle XVIII fins a mitjans del segle XIX. L'abast geogràfic dels documents va més enllà del terme municipal de Castelló d'Empúries i avarca altres localitats costaneres del nord de la Costa Brava com Cadaqués, Roses, l'Escala, la Selva de Mar, Llançà o el Port de la Selva, que formaven part administrativament de la mateixa província de marina.

Sistema d'organització

La documentació va ingressar en un estat de conservació regular i barrejat amb documents de la Cort del Batlle de Castelló d'Empúries, dins sacs d'arpillera. No presentava, per tant, cap organització prèvia. Posteriorment el fons s'ha organitzat a partir d'un quadre de classificació elaborat per l'AMCE.

01. Govern i administració

- 01.01. Junes de sanitat
- 01.02. Nomenaments de càrrecs
- 01.03. Correspondència, certificacions i circular

02. Processos

- 02.01. Plets
- 02.02. Procés de testimonis

03. Informacions i declaracions

- 03.01. Naufragis
- 03.02. Avaries
- 03.03. Embargaments
- 03.04. Protestes per temporal
- 03.05. Declaracions de carregaments
- 03.06. Declaracions de transferències de béns
- 03.07. Poders
- 03.08. Altres informacions

Incrementos

No hi ha previsió de més ingressos.

ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS I D'ÚS

Accés

Accés lliure

Condicions de reproducció

L'Ajuntament de Castelló d'Empúries té tots els drets d'explotació. La documentació pot ser reproduïda sempre i quan no afecti la seva conservació.

Llengües i escriptures dels documents

Castellà, en general. Alguns documents són en català i altres en llatí.

Característiques físiques i requeriments tècnics

El fons es troba en el dipòsit principal condicionat a una temperatura de 21º C i a una humitat controlada de 40-45 %.

Instruments de descripció

Existeix un inventari en suport paper i en Word que es troba a l'arxiu. Aquest mateix inventari es pot consultar en format PDF a la pàgina web de l'Ajuntament de Castelló d'Empúries. Per altra banda, es pot consultar el catàleg del fons a través del portal digital "Arxius en línia" de la Generalitat de Catalunya.

ÀREA DE DOCUMENTACIÓ RELACIONADA

Existència i localització dels originals

Els originals es troben a l'Arxiu Municipal de Castelló d'Empúries.

Existència i localització de reproduccions

No s'han localitzat reproduccions.

Documentació relacionada:

-

Bibliografia:

El fons ha estat consultat des de l'any 1987 en diverses ocasions per elaborar treballs de recerca i publicacions tals com:

BRUGUERA BATALLA, Rafel: "Naufragis a la costa escalenca". *Camí de Ronda*, núm. 51. L'Escala, 2014.

MATEO, José: "Las reales ordenanzas de marina y la regulación de la pesca en el Ampurdán durante el siglo XVIII". *Anals de l'Institut d'Estudis Empordanesos*, núm. 37, Figueres, 2004.

LLOVET, Joaquim: *La matrícula de mar i la província de marina de Mataró al segle XVIII*. Mataró: Editorial Rafael Dalmau. Caixa d'Estalvis Laietana, 1980.

SOLER, Marc: " De naufragis i altres històries". *Revista de Girona*, núm. 280. Girona, 2013.

TRILLA MORATO, Enric: *Naufragis a la mar de l'Alt Empordà*. Figueres: Brau edicions, 2007.

ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ

Autoria i data(es)

Descripció de les unitats documentals elaborada per Marisa Roig Simon. La descripció a nivell de fons ha estat realitzada per Meritxell Fernández Domènech el mes de juny 2016.

Fonts

Per elaborar la descripció del fons s'ha consultat un seguit de fonts escrites i bibliografia.

Regles o convencions

Descripció realitzada segons els criteris tècnics de la Norma de Descripció Arxivística de Catalunya (NODAC), instrument creat pel Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i l'Associació d'Arxivers i Gestors Documentals de Catalunya per desenvolupar la Norma Internacional General de Descripció Arxivística (ISAD-G).